

॥ ५७ ॥ समाचरत् पर्यचरत् ॥ दुर्वाक्यैरतिपीडां प्रापितो वीरो मां ह्रियमाणां केनचिद्वरिष्यमाणां ॥ वर्तमानसामीप्ये लट् ॥ न वेद यदि वेद मयि तथा प्रलपंत्यामपि निकटे
एव तिष्ठेदतो मद्गु रदृष्टवशान्नावेदीदित्यर्थः ॥ ५८ ॥ शक्तः समर्थः ॥ न बहुभाषिता मितभाषीत्यर्थः ॥ राजपुत्रस्य रामस्य प्रियेषु श्रेष्ठः अतिप्रिय इत्यर्थः ॥ ५९ ॥ तदेवाह ॥ मत्तइति
मत्तोपीत्यर्थः यस्यांधुरि यत्र कार्ये ॥ ६० ॥ वृत्तं प्रमीतं पितृवद्रक्षकत्वात्तस्मरणाभावः अनुस्मरत् अन्वस्मरत् ॥ समार्थाय मत्प्रयोजनोन्मुखाय मम वचनाद्वक्तव्यः ॥ सीता त्वां
कुशलं पृच्छतीति वक्तव्य इत्यर्थः ॥ ६१ ॥ हिनिश्चये यथा दुःखक्षयकरो भवेद्दुःखक्षयहेतुप्रवृत्तिपरो भवेत् तथा वाच्य इत्यनुकर्षः ॥ ६२ ॥ किं बहुनास्य कार्यस्य निर्वाहे त्वंप्रमाणं

अनुगच्छतिकाकुत्स्थं भ्रातरं पालयन्वने ॥ सिंहस्कंधो महाबाहु मनस्वी प्रियदर्शनः ॥ ५७ ॥ पितृवद्वर्तते रामे मातृवन्मां समाचरत् ॥
ह्रियमणांतदा वीरो न तु मां वैदलक्ष्मणः ॥ ५८ ॥ दृष्टोपसेवी लक्ष्मीवान् शक्तो न बहुभाषिता ॥ राजपुत्रप्रियश्रेष्ठः सदृशः श्वशुरस्य मे
॥ ५९ ॥ मत्तः प्रियतरो नित्यं भ्रातारामस्य लक्ष्मणः ॥ न युक्तो धुरियस्यां तुतामुद्वहति वीर्यवान् ॥ ६० ॥ यं दृष्ट्वा राघवो नैव वृत्तमार्यमनु
स्मरत् ॥ सममार्थाय कुशलं वक्तव्यो वचनान्मम ॥ ६१ ॥ मृदुर्नित्यं शुचिर्दक्षः प्रियोरामस्य लक्ष्मणः ॥ यथा हि वानरश्रेष्ठ दुःखक्षयक
रो भवेत् ॥ ६२ ॥ त्वमस्मिन्कार्यनिर्वाहे प्रमाणं हरियूथप ॥ राघवस्त्वत्समारंभान्मयित्वपरो भवेत् ॥ ६३ ॥ इदं ब्रूयात् श्वमेनाथं शूरं रामं
पुनः पुनः ॥ जीवितंधारयिष्यामि मांसं दशरथात्मज ॥ ६४ ॥ ऊर्ध्वमासान्न जीवेयं सत्येनाहं ब्रवीमि ते ॥ रावणेनोपरुद्धां मां निरुत्या पा
पकर्मणा ॥ त्रातुमर्हसि वीरत्वं पातालादिव कौशिकी ॥ ६५ ॥

यथा कार्यनिर्वाहो भवति तथा कुर्वित्यर्थः ॥ यत एवं अतो राघव इति ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ऊर्ध्वमासादि
ति ॥ रावणदत्ताऽवध्यवशिष्टं किंचिदधिकं मासद्वयमपि न सहिष्य इति भावः ॥ तत्समाप्तौ त्वदनागमने अनार्यो नार्यमेवाचरेदतो र्वीगेव मरणं ज्याय इति शीघ्रमागमनायैव मु
क्तिरिति बोध्यं ॥ निरुत्या राक्षसीकर्तृकनिग्रहेणोपरुद्धां ॥ पातालादिव कौशिकीं पातालमग्नां भुवं भगवानिव त्रातुमर्हसि ॥ गायत्र्याऽसांख्यायनगोत्रत्ववत् भूः कौशिकीति
कतकः ॥ कौशिकी देवेन्द्रश्रीः पुरा किल दृत्रवधाभिभूतस्येन्द्रस्य लक्ष्मीं पातालं प्रविष्टां देवप्रार्थितो नारायण उद्धृत्य पुनरिन्द्राय प्रायच्छदिति पुराणगाथेति तीर्थः ॥ ६५ ॥